

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з дисципліни
«Інтелектуальний бізнес»
для студентів денної форми навчання
спеціальностей 051 «Економіка»,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

2018

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з дисципліни

«Інтелектуальний бізнес»

для студентів денної форми навчання

спеціальностей 051 «Економіка»,

076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Затверджено методичною
радою університету
протокол №
від «__» _____

Харків
ХНАДУ
2018

Міністерство освіти і науки України

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

До друку та в світ дозволяю
Проректор з НПР

Д.М. Клець

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з дисципліни
«Інтелектуальний бізнес»
для студентів денної форми навчання
спеціальностей 051 «Економіка»,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Всі цитати, цифровий,
фактичний матеріал та
бібліографічні довідки
перевірені, напис одиниць
відповідає стандартам

Затверджено
методичною радою
університету
Протокол №
від « ____ » _____

Укладачі:

Федорова В.О.

Відповідальний за випуск:

Іванілов О.С.

Харків
ХНАДУ
2018

Укладач: Федорова В.О.

Кафедра економіки і підприємництва

ЗАГАЛЬНІ ВКАЗІВКИ

Методичні вказівки призначені для підготовки магістрів спеціальностей 051 «Економіка» та 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність».

Основними завданнями вивчення дисципліни є вивчення основних теоретико-методичних засад інтелектуального бізнесу як специфічного формату бізнесової діяльності; розкриття сутності та специфіки інтелектуальних продуктів; вивчення прийнятих бізнес-моделей та моделювання інтелектуального бізнесу; визначення ризиків інтелектуального бізнесу; розроблення моделей просування та комерціалізації інтелектуальних продуктів.

Предметом вивчення дисципліни є теоретико-методичні засади існування і розвитку інтелектуального бізнесу та практичні аспекти його функціонування.

Мета даних вказівок – допомогти студентам глибше засвоїти теоретичний матеріал, допомогти у вирішенні практичних завдань із визначеного курсу, розвинути навички вирішення практичних ситуацій з інтелектуального бізнесу.

Методичні вказівки містять ряд завдань за основними темами курсу, що вивчається.

Завдання виконуються індивідуально за варіантами, які призначає викладач. Виконані студентами завдання оцінюються диференційовано.

Перед виконанням завдання студент повинен засвоїти теоретичний матеріал за відповідними темами курсу. У кожному завданні студент повинен сформулювати мету роботи і навести алгоритм його виконання, вирішити його та зробити висновки.

На підставі усіх виконаних завдань здійснюється допуск студента до іспиту.

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 1

ДОСЛІДЖЕННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Мета: ознайомитися з класифікацією об'єктів права інтелектуальної власності.

Завдання

На різних прикладах об'єктів інтелектуальної власності дослідити їх особливості та відмінності між собою.

Порядок виконання завдання

1. Наданий викладачем перелік об'єктів інтелектуальної власності розподілити на три групи: об'єкти промислової власності, нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності, об'єкти авторського права і суміжних прав. Для цього використати табл. 1.1.

Таблиця 1.1 – Об'єкти інтелектуальної власності

Об'єкти промислової власності	Нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності	Об'єкти авторського права і суміжних прав

2. Обрати будь-які 10 предметів, речей – об'єктів матеріального світу, які вас оточують.

Описати кожен з об'єктів в обсязі достатньому для його ідентифікації. При цьому можна використовувати малюнки, фотографії.

Для кожного з об'єктів перерахувати різні об'єкти інтелектуальної власності, використані при виготовленні об'єкта в цілому або його частин, або представлені в (на) цьому об'єкті. Віднести ці об'єкти до однієї з трьох груп.

Контрольні запитання

1. На які три групи поділяють об'єкти інтелектуальної власності?
2. Що відноситься до об'єктів авторського права і суміжних прав?
3. Що відноситься до об'єктів промислової власності?
4. Перелічіть нетрадиційні об'єкти інтелектуальної власності.

Література [1].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 2

ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТІВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

Мета: ознайомитися з характеристикою об'єктів промислової власності.

Завдання

Визначити характеристики наданих об'єктів промислової власності.

Порядок виконання завдання

Наведений в табл. 2.1 перелік об'єктів промислової власності охарактеризувати за чотирма критеріями: об'єкт правової охорони, критерії охороноздатності, охоронний документ та термін охорони. Результати занести до табл. 2.1.

Таблиця 2.1 – Характеристика об'єктів промислової власності

Об'єкт промислової власності	Об'єкт правової охорони	Критерії охороноздатності	Охоронний документ	Термін охорони, роки
1	2	3	4	5
Винахід				

1	2	3	4	5
Корисна модель				
Промисловий зразок				
Торговельна марка (знак для товарів і послуг)				
Географічне зазначення				

Контрольні запитання

1. Перелічіть об'єкти промислової власності.
2. За якими критеріями можна охарактеризувати об'єкти промислової власності?

Література [1].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 3

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТАПІВ РОЗРОБКИ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ТОВАРНИХ ЗНАКІВ

Мета: набути практичні навички розробки та впровадження товарних знаків.

Завдання

Розробити товарний знак для будь-якого виду товарів чи послуг. Підготувати заяву на реєстрацію товарного знака.

Порядок виконання завдання

1. Обрати будь-який вид товару чи послуги та розробити для нього чотири види товарних знаків: художній, словесний, об'ємний та комбінований.
2. Визначити клас обраного виду товару чи послуги для реєстрації товарного знака згідно з Міжнародним класифікатором товарів та послуг.
3. Скласти заяву на видачу свідоцтва на будь-який вид товарного знака (художній, словесний, об'ємний та комбінований) в Україні.
4. Ознайомитися з порядком отримання свідоцтва на товарний знак.
5. Визначити коло конкурентів – 3-4 підприємства, які виготовляють однорідний товар (послугу).
6. Для обраних конкурентів навести приклади товарних знаків, що використовуються ними для маркування товару (послуги).
7. Надати характеристику цим товарним знакам (художній, словесний, об'ємний чи комбінований).
8. Дослідити способи захисту прав на товарний знак.

Контрольні запитання

1. Яке основне призначення товарних знаків?
2. На який термін видається товарний знак?
3. Які позначення не реєструються як товарні знаки?
4. Як встановлюється пріоритет товарного знака?
5. Які документи додаються до заявки на товарний знак?
6. Який термін розгляду заявки на товарний знак?
7. Яким документом засвідчується право власності на товарний знак?
8. Як передати право власності на товарний знак?
9. Як передати право на використання товарного знака?

Література [1-3].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 4

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕТАПІВ РЕЄСТРАЦІЇ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА СЛУЖБОВИЙ ТВІР

Мета: придбати практичні навички реєстрації авторського права на службовий твір.

Завдання

Дослідити процес набуття авторських прав, оформлення та реєстрації службового твору. Підготувати заявку на реєстрацію авторського права на службовий твір.

Порядок виконання завдання

Службовий твір – твір, створений автором у порядку виконання службових обов'язків відповідно до службового завдання чи трудового договору (контракту) між ним і роботодавцем.

Автор – працівник, який своєю творчою працею створив твір.

1. Обрати будь-який науковий твір (власну статтю або наукову роботу), авторське право на який планується зареєструвати.

2. Підготувати службове завдання на створення твору.

3. Скласти акт виконання робіт, зазначених у службовому завданні.

4. Підготувати та подати заявку на реєстрацію авторського права на твір. Для цього заповнити заяву на реєстрацію авторського права, надати екземпляр твору та ознайомитись з розміром державного збору за подання заявки у встановленому розмірі.

Контрольні запитання

1. Що таке службовий твір?
2. Опишіть етапи реєстрації авторського права на службовий твір.

Література [4].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 5

ДОСЛІДЖЕННЯ ФОРМ НЕДОБРОСОВІСНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

Мета: придбати практичні навички визначення форм недобросовісної конкуренції.

Завдання

Дослідити форми недобросовісної конкуренції на основі реальних актів недобросовісної конкуренції, що стали відомими з публікацій в мережі Інтернет та інших загальнодоступних джерел інформації.

Порядок виконання завдання

На основі спостережень, здійснених на вулиці, у магазинах і крамницях, в телевізорі та мережі Інтернет, описати 15 прикладів недобросовісної конкуренції. Даний опис повинен включати:

- опис прикладу з тим ступенем деталізації, щоб його можна було зрозуміти (якщо є можливість, дати роздруковку тексту і фотографій з джерел інформації);
- вказівку джерела інформації;
- вказівку на форму недобросовісної конкуренції відповідно до закону України «Про захист від недобросовісної конкуренції».

Контрольні запитання

3. Що таке недобросовісна конкуренція?
4. Які існують форми недобросовісної конкуренції?
5. Який закон регулює захист від недобросовісної конкуренції?

Література [5-7].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 6

ДОСЛІДЖЕННЯ ВИДІВ ТА ЗМІСТУ ЛІЦЕНЗІЙ CREATIVECOMMONS

Мета: ознайомитись з різними видами та змістом ліцензій CreativeCommons.

Завдання

Використовуючи елементи ліцензій CreativeCommons (Attribution – «з вказівкою авторства», Share-alike – «копілефт», Noncommercial – «некомерційна ліцензія», No Derivative Works – «без похідних»), охарактеризувати різні їх види та зміст.

Порядок виконання завдання

1. Для характеристики ліцензій CreativeCommons використати такі елементи, комбінуванням яких отримуються ліцензії (табл. 6.1):

Таблиця 6.1 – Елементи, що характеризують ліцензії CreativeCommons

Умовне позначення	Назва елемента	Пояснення
	Attribution (скорочено BY)	Користувач повинен вказати авторство твору
	Share-alike (скорочено SA)	Похідні твори обов'язково повинні поширюватися на умовах цієї ж ліцензії
	Noncommercial (скорочено NC)	Забороняється використання твору в цілях отримання прибутку
	No Derivative Works (скорочено ND)	Забороняється створювати похідні твори на основі даного твору

2. Використовуючи елементи, представлені в табл. 6.1, охарактеризувати шість ліцензій CreativeCommons. Результати представити в табл. 6.2.

Таблиця 6.2 – Характеристика ліцензій CreativeCommons за елементами

Вид ліцензії				
CC Attribution (скорочено CC BY)				
CC Attribution-ShareAlike (скорочено CC BY-SA)				
CC Attribution-NoDerivatives (скорочено CC BY-ND)				
CC Attribution-NonCommercial (скорочено CC BY-NC)				
CC Attribution-NonCommercial-ShareAlike (скорочено CC BY-NC-SA)				
CC Attribution-NonCommercial-NoDerivatives (скорочено CC BY-NC-ND)				

3. Визначити загальні риси всіх видів ліцензій CreativeCommons.

Контрольні запитання

1. За якими елементами можна охарактеризувати ліцензії CreativeCommons?

2. Охарактеризуйте умови кожної з шести видів ліцензій CreativeCommons.

3. Яка з шести ліцензій має найменшу кількість обмежень, а яка найбільшу?

Література [8].

ПРАКТИЧНЕ ЗАНЯТТЯ 7

АНАЛІЗ ФОРМ КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЇ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Мета: розглянути існуючі форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності з точки зору правовласника об'єкту інтелектуальної власності, визначити їх переваги та недоліки.

Завдання

Здійснити аналіз існуючі форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності, дослідити їх переваги та недоліки.

Порядок виконання завдання

1. Перелічити основних учасників процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Відповідь надати у вигляді схеми.

2. Перелічити особисті немайнові та майнові права розробників інноваційного продукту.

3. Охарактеризувати основні форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності. Для цього заповнити табл. 7.1.

Таблиця 7.1 – Характеристика форм комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності

Форма комерціалізації	Особливості способу комерціалізації
Використання у власному виробництві	
Лізинг	
Інжиніринг	
Франчайзинг	
Промислова кооперація	
Видача ліцензій	
Передача ноу-хау	
Внесення до статутного фонду підприємства, постановка на бухгалтерський облік	

4. Охарактеризувати етапи комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

5. Перелічити фактори, які впливають в тій чи іншій мірі на досягнення успіху при комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Контрольні запитання

1. Що таке комерціалізація об'єктів інтелектуальної власності?
2. Перелічіть основних учасників процесу комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.
3. Охарактеризуйте основні форми комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності.

Література [9].

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Кожушко Р.Ю. Інтелектуальна власність : навч. посіб. / [Р.Ю. Кожушко, М.В. Колосніченко, І.П. Остапчук та ін.]. – К. : КНУТД, 2014. – 108 с.
2. Герц. А.А. Порівняльне право на торговельні марки: [навч.-метод. посібн.] / Герц А.А. – Х. : 2010. – 112 с.
3. Інтелектуальна власність: теорія і практика інноваційної діяльності: [підручник] / [Вачевський М.В., Кремень В.Г., Мадзігон В.М. та ін.]; за ред. проф. М.В. Вачевського. – К. : ВД Професіонал, 2005. – 448 с.
4. Закон України «Про авторське право і суміжні права» від 23.12.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
5. Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції» від 7.06.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 14–15. – Ст. 133.
6. Васильєва Н.О. Фальсифікація и контрафакція товарних знаків / Н.О. Васильєва, Е.А. Нечушкіна // Маркетинг в Росії и за рубежом. – 2005. – № 1. – С. 124-130.
7. Зубченко Л.А. Торговельні марки и їх фальсифікація за рубежом: недобросовісна конкуренція / Л.А. Зубченко // Маркетинг в Росії и за рубежом. – 2001. – № 5. – С. 97-110.
8. <http://www.creativecommons.org.ua/>
9. Шуба І.В. Аналіз форм комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності / І.В. Шуба // Вісник НТУ «ХПІ». – 2014. – № 23 (1066). – С. 150-156.

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Навчальне видання

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять

з дисципліни «Інтелектуальний бізнес»
для студентів денної форми навчання
спеціальностей 051 «Економіка»,
076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Укладач: ФЕДОРОВА Вікторія Олександрівна

Відповідальний за випуск Іванілов О.С.

Редактор

Комп'ютерна верстка

План _____, поз. _____
Підписано до друку _____ Формат 60x84 1/16. Папір газетний.
Гарнітура Times New Roman Cug. Віддруковано на різнографі.
Ум. друк. арк. _____ Обл.-вид. арк. _____.
Зам. № _____. Тираж _____ прим. Ціна договірна.

ВИДАВНИЦТВО

Харківського національного автомобільно-дорожнього університету

Видавництво ХНАДУ, 61002, Харків-МСП, вул. Ярослава Мудрого, 25.

Тел./факс: (057)700-38-64; 707-37-03, e-mail: rio@khadi.kharkov.ua

*Свідоцтво Державного комітету інформаційної політики, телебачення
та радіомовлення України про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції, серія ДК № 897 від 17.04.2002 р.*